

NOVÉ ROLE MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V LOKÁLNÍM ROZVOJI

PŘEDSTAVENÍ NÁVRHU PROJEKTU

Společnost GaREP, spol. s r.o. připravuje výzkumný projekt do 1. veřejné soutěže Programu na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA, vyhlášeného Technologickou agenturou ČR.

Navrhovaný výzkumný projekt „**Nové role místních akčních skupin v lokálním rozvoji**“ reaguje na plošné uplatnění komunitně vedeného místního rozvoje v rámci místních akčních skupin (MAS) na území ČR, na vznikající otázky budoucího nastavení fungování MAS a na nové výzvy a oblasti vhodné pro uplatnění metody Leader. Výsledky projektu budou využity při přípravě programového období EU 2021–2027, a také při zapojení MAS do řešení vybraných veřejných politik jako koncového koordinačního článku s hlubokou znalostí místního prostředí.

Projekt řeší zejména následující otázky a výzvy:

- V programovém období 2014–2020 došlo k významné vnitřní přeměně většiny MAS. MAS se z neziskových organizací vzniklých na podporu vybraných aspektů lokálního rozvoje venkova staly téměř plošným a stabilním článkem regionálního rozvoje (z jistého úhlu pohledu se MAS již pohybují na pomezí veřejného sektoru). Vznikají tak otázky kompetenční a personální stabilizace ve vztahu ke garantování stanovených administrativních úkonů. Problémem je např. nestabilita pravidel či personální poddimenzovanost. Je třeba rozhodnout o dlouhodobých úkolech MAS (viz nové oblasti pro činnost MAS). Je nutné systémově dořešit financování MAS.
- Dominantní činností MAS je funkce „grantové agentury“. Pod tlakem nastavení dotačního systému spojeného s fondy EU došlo k zúžení aktivit MAS na finančně podporovaná témata a došlo k omezení prostoru pro flexibilní řešení potřeb regionu. Principy metody Leader se zformalizovaly a okleštily na témata financovaná z EU fondů. Ve vztahu k profesionalizaci činnosti MAS je důležitou otázkou i uplatnění dobrovolnictví a návrat k neformální spolupráci.
- Vedle „tradičních“ témat MAS (spolupráce v rámci komunity, podpora drobného podnikání, kultura, tradice apod.) se objevují nové oblasti, kde je vhodné využít potenciálu MAS ke koordinaci a iniciaci. Jde např. o:
 - Školství – většinu místních akčních plánů rozvoje vzdělávání zpracovávají a garantují MAS. V úspěšně započatém procesu je vhodné pokračovat i po roce 2020.
 - Sociální oblast – stávající sociální služby zachycují pouze část potřebných osob. MAS může díky znalosti regionu být koordinátorem, iniciátorem, zprostředkovatelem (např. ve vztahu k činnosti Agentury pro sociální začleňování).
 - Oblast šetrného hospodaření v krajině – členy všech místních akčních skupin jsou zemědělci, takže MAS může přirozeně sloužit jako lokální platforma pro koordinaci aktivit a spolupráci ke zlepšení šetrnosti hospodaření a zlepšení stavu krajiny.
- Jednotlivé venkovské regiony jsou velmi různorodé. Při institucionalizaci MAS je nutné dát MAS větší prostor pro specifické nastavení svých procesů a k volbě tematických oblastí, kterým se bude věnovat. Důležité jsou kvalitní výstupy ve vztahu k vynaloženým prostředkům; MAS by však měly mít větší možnost volby podporovaných témat a cest ke zlepšení kvality života na venkově. S tímto potom musí být sladěny způsoby financování.

Cílem řešení projektu je navrhnout **dlouhodobé role** místních akčních skupin a **témata vhodná k zastřešení** místními akčními skupinami s ohledem na principy metody Leader a princip subsidiarity a na tomto základě zformulovat **varianty fungování místních akčních skupin po roce 2020**.

Projekt napomůže ke zlepšení zajištění vybraných veřejných služeb na venkově a zlepšení podmínek života na venkově a k posílení a stabilizaci komunitního lokálního rozvoje včetně zvýšení efektivity dotační podpory v oblasti rozvoje venkova.

Výsledky projektu budou **doporučení k nastavení pravidel pro fungování MAS** po roce 2020, která budou promítnuta do příslušných směrnic a předpisů nelegislativní povahy (Hneleg), souhrnné **výzkumné zprávy se zhodnocením situace MAS a s argumentací** potřebných změn a nového nastavení pravidel (Vsouhrn) a **workshopy**, které budou sloužit k projednání doporučených pravidel a k šíření podnětů ke zlepšení činnosti MAS.

Výsledky budou využity Ministerstvem pro místní rozvoj, pracovními skupinami připravujícími programové období 2021–2027, Národní sítí MAS ČR a místními akčními skupinami.

Navrhovaný **projekt bude řešen v období let 2018–2020** a bude zahrnovat zejména následující postupové kroky:

- ❖ **Zpřesnění východisek – identifikace hlavních problémů a výzev současného fungování MAS:** argumenty stojící u vzniku projektu budou prohloubeny ve spolupráci s hlavními aktéry uplatnění nástroje CLLD v České republice (workshop MAS, spolupráce s MMR, NS MAS ČR).
- ❖ **Zmapování zaměření a reálného výkonu činností MAS – dotazníkové šetření** mezi MAS s cílem zjistit oblasti, jimž se věnují mimo uplatňování nástroje CLLD; **rozbory** (dle **schválených Strategií CLLD** a dalších podkladů) výběru podporovaných témat v rámci CLLD – srovnání vybraných témat (aktivity, alokace) z možných témat.
- ❖ **Rozbor sociálního kapitálu a sociálních sítí MAS – kvalitativní průzkum** s využitím participativních metod v pilotní skupině MAS: analýza formálních i neformálních kapacit MAS, způsob a míra zapojení jednotlivých členů MAS, srovnání složení členských základů MAS a identifikace souvislostí mezi sociálním kapitálem a způsobem fungování a tematickým zaměřením MAS.
- ❖ **Problémová a procesní analýza vybraných rozvojových témat** (oblastí, v nichž by mohlo dojít k posílení role MAS): školství, sociální služby, péče o krajinu apod.
- ❖ **Návrh modelů fungování MAS** (hlavní role, organizační uspořádání, financování apod.).
- ❖ **Návrh přístupů MAS k řešení rozvojových témat v období 2021–2027.**
- ❖ **Spolupráce s aktéry ovlivňujícími nastavení podmínek pro MAS** – průběžná činnost – komunikace, setkávání, předkládání dílčích výsledků a doporučení k diskuzi, příprava podkladů.

Projekt svým obsahem spadá v rámci zaměření program Éta pod oblast Člověk a společenský systém a řeší výzvy 26. participace občanů na státní správě a komunálním životě a 31. veřejné služby orientované na občana.